

El darrer llibre de Vicent Usó

Heu llegit la darrera novel·la de Vicent Usó? És un llibre diferent als anteriors. Bé, cada obra és distinta, això és una obvietat, però aquesta no comparteix algunes de les marques de fàbrica de Vicent. Es nota a la primera frase, on trobem un narrador que, sense necessitat de presentar-se, comença a contar-nos una història.

La vida que descobrim és la d'un músic. Això ens ho avança el títol, 'El músic del bulevard Rossini'. El protagonista és un xic jove, un xic jove enamorat del violí i de la nòvia. Ah, i és de fora: és un immigrant. Com qualsevol dels que ens trobem pel carrer a Vila-real, a Castelló o on siga.

Si no fóra perquè sempre va per ací i per allà amb el violí al coll, intentant fer diners com a músic ambulat, ningú pensaria que potser està a l'espera d'una oportunitat que li permeta xafar auditoris de renom. I és que el lector qui es troba és un xaval de l'Europa de l'est que té problemes. Sembla que el podries conèixer, a aquest Tadeuz, que així és com es diu. La seua misèria exterior i la seua ventura interior conviuen en la pell d'una persona que hui mateix t'hagueres pogut trobar al carrer de casa teua. Usó, de fet, se'l va trobar un dia: "la redacció de 'El músic del bulevard Rossini' no estava prevista. Però la visió quotidiana d'un músic ambulat --un acordionista-- de mirada inquietant em va suggerir la possibilitat de preguntar-me què podia haver-hi al darrere. I d'aquest interrogant, que se'm presentava de manera reiterada mentre jo intentava escriure unes altres històries, va nàixer aquesta novel·la. Es pot dir, doncs, que va ser la novel·la que em va escollir a mi i no a l'inrevés".

Darrere del músic protagonista hi ha altres històries, efectivament, però és Tadeusz i els seus amors els que suporten el pes de l'obra. El lector vol saber d'ell, d'eixa decisió important que et conta al principi que ha de prendre, del que amaguen unes cartes sense obrir, del que passa en un llit foraster, del que li aguarda a casa dels pares, tan lluny... El personatge del músic creix, pàgina a pàgina, i el seu patiment i el seu maldecap són els teus. Aquesta és, potser, la raó per la qual la novel·la està agradant tant: "els llibres que de veritat ens deixen marcats són aquells on els personatges ens són molt pròxims, on arribem a interessar-nos per la seua sort com si es tractara de persones reals. És per això que intente sempre que els meus personatges tinguen vida, que no siguin arquetips de cartó pedra, sinó que siguin un reflex fiable del que ens passa a les persones. I per tant que els seus problemes i els seus conflictes ens siguin familiars i puguem identificar-nos amb ells. És l'única manera que al lector li interesse la història que es conta, més

enllà dels fets concrets. Si 'El músic del bulevard Rossini' agrada --que no ho sé-- serà perquè compleix aquestes condicions", diu Usó.

La novel·la no permet que el lector es distraiga amb res. Et presenta un personatge i les seues circumstàncies, te les detalla perquè tingues tots els arguments, i arriba al final. Un final, com explica el mateix Vicent, que té "un punt de sorpresa, plenament lligat als esdeveniments que s'han narrat a l'obra i una mica obert, en el sentit que suposa només un punt i seguit en la història que veníem contant. No sé -i em dóna igual- si és o no un final propi del cinema, com s'ha dit. El que em preocupa és que resulte versemblant. Que el lector, quan hi arribe, no l'estranye".

Si encara no han llegit 'El músic del bulevard Rossini' estan a temps de descobrir que sí que és un final propi de cinema. N'hi ha lectors que assegurin que tota ella és una obra que es podria traslladar a la pantalla. No sé com es trobaria Tadeusz en una pel·lícula o en alguna de de les obres anteriors escrites per Usó. "De vegades, quan ha vingut bé, he jugat a col·locar en una novel·la personatges o referències de novel·les anteriors. De moment, encara no puc saber si algun dels personatges de 'El músic del bulevard Rossini' tindrà una nova vida en una novel·la futura. Però, en tot cas, no ho descarte. És un joc que m'agrada fer. Una complicitat més amb els lectors".

Tota novel·la és un joc, i en aquesta Usó presenta les seues regles, i el lector les utilitza per a gaudir d'una obra que ha sigut premiada com a finalista del Sant Jordi. No vull caure en la temptació de contar la historia. El regal està damunt de la taula en forma de llibre, encara que per a Vicent, el regal està en les mans del qui l'obri: "els lectors són els que a mi em premien en interessar-se per les meues obres. I sobretot aquells lectors que tenen a bé participar-me la seua opinió, la seua experiència de lectura. Per a mi és molt gratificant comprovar que les meues novel·les tenen la capacitat de commoure la gent. Alguna gent, si més no. I en aquest sentit, la collita del músic ha estat especialment gratificant".